

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiunile dintr-unul din următoarele
școli de ziare:
în Viena: M. Dukas Nachf.
Jax. Augonfeld & Emerich Looser.
Wierlich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Marcoly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșit
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe
trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 209.

Brașov, Miercuri 22 Septembrie (4 Octombrie).

1899.

Ce-i de făcut mai departe?

În numărul său dela 23 Sep-
temvrie n. foia bisericească din Blași
cerea între altele dela mirenii „se
sprijinescă pe arhierii în pozițiunea
și rezoluțiunile, ce le-au luat față de
plănuita autonomiă a bisericii cato-
lice în Ungaria“. Tot-odată promitea,
că despre procederea ulterioară a Prea
Sântiilor Lor va vorbi în numărul
următor.

Intr'adevăr, că în numărul ur-
mător dela 30 Septembrie n. amin-
tita foia a scris ceva despre atitudi-
nea Metropolitului și a Episcopilor
în grava cestiune a autonomiei. Dér
ceea-ce a scris ne era cunoscut parte
din unele vechi comunicate ale ei,
parte din raporturile publicate des-
pre ultima conferență episcopescă
din Budapesta de cătră foile ma-
ghiare adversare bisericii române
unite, raporturi, cari, în ce privesc
enunțațiunea făcută la acea confe-
rență de episcopatul român unit și
răspunsul, ce i s'a dat, au fost con-
firmate și de diarul „Unirea“ prin-
tr'un comunicat de câte-va rânduri.

Despre ceea-ce însă am dorit
să scim și să cunoșcem, despre po-
zițiunea și rezoluțiunile, ce le-au luat
archiereii noștri față de plănuita au-
tonomiă catolică ungurescă și des-
pre procederea lor ulterioară, foia din
Blași nu ne dă nici o lămurire, ci
se mărginesc la „constatarea“ la-
conică, că „cestiunea autonomiei
catolice din Ungaria, încât privesc pe
Românii uniți, a făcut un pas mai
departe, foarte nefavorabil pentru
aceștia“.

Noi sciam, că cestiunea auto-
nomiei romano-catolicilor din Un-
garia nu pôte privi biserica română
unită, care este independentă și are
autonomia ei propriă. Cum dér am
puté admite, că cestiunea auto-
nomiei romano-catolicilor, înaintând cu
un pas, ar fi putut crea o situați
fórté nefavorabilă amintitei pozițiuni
de drept a Românilor uniți?

Fóia din Blași, când afirmă așa

ceva, se pune pe un teren fórté pre-
judiciós pentru drepturile autonome
ale bisericii unite, pe terenul, ce
l'au creat uneltirile eșite din sinul
Congresului catolic unguresc și de-
puse în faimosul operat al comisiu-
nei de 27, alese de el. Acésta o vede
și o simte însăși fóia din Blași în
partea a doua a espunerilor sale, în
care afirmă, în altă ordine de idei,
că „ori-ce hotărâre adusă de nobis sine
nobis în congresul catolic, Românii
uniți o consideră înainte de neobli-
gătoare și invalidă pentru ei, căreia
nici-odată nu se vor supune, căci nu
se pot supune, fără a-se face trădă-
toriî drepturilor lor“.

Décă este așa, atunci cum ar
puté să fiă alterată pozițiunea de
drept a Românilor uniți prin ori-ce
fel de uneltiri din partea romano-
catolicilor?

Dér fóia din Blași, când a in-
trodus articolul său, se va fi gândit
la alteceva. Episcopii provinciei me-
tropolitane de Alba-Iulia, în frunte
cu Metropolitul, eșind din reserva
indicată de dreptul public al acestei
provincii bisericesc și luând parte
la conferența episcopatului romano-
catolic din 14 și 15 Septembrie a c.,
au încercat să încheie cu el un com-
promis, reclamând dreptul de a avé
un congres deosebit „spre a-și orga-
nisa autonomia numai cu concursul
clerului și poporului său unit“. Acésta
încercare însă n'a reușit, căci epis-
copii romano-catolici n'au vrut să
trateze asupra lui și au îndrumat pe
episcopii noștri să-și valideze drep-
turile înaintea congresului romano-
catolic.

Nesuccesul acesta l'am prevé-
dut, și după noi, el trebuia să ur-
meze îndată-ce arhieriei români
uniți au pășit în fața episcopatului
romano-catolic într'un mod, care mai
mult ori mai puțin îi făcea să apară
ca patenți. Așa apoi se pôte tál-
măci „efectul nefavorabil pentru Ro-
mânii uniți“, despre care vorbește
fóia din Blași. Ea însă-și întrebân-
du-se, că ce este de făcut mai de-

parte? — vede și recunósce, că acum
archiereii români uniți trebuie să
procedă ulterior de acolo, de unde
trebuiau să pornescă dela început.
Adecă să se razime pe întreg cle-
rul și poporul credincios pentru a
stórce respectarea drepturilor bise-
riciei, pe cari, după ce n'au fost ascu-
tați de forul episcopesc romano-catolic
— nu le pot apăra și în congresul
bisericesc maghiar, fără a-se pune în
conflict cu biserica, pe care o păș-
toresc, și „fără a vătéma dreptul
public al provinciei metropolitane,
ca autonomă și independentă de ori-ce
altă biserică catolică din Ungaria“.

Acest limbagiu îl înțelegem. Dér
décă diarul „Unirea“ crede, că de
aci încolo tótă mișcarea clerului și
poporului român unit va trebui să
se concentreze în protestări în con-
tra nu scim a câte „operate“ ale
congresului catolic unguresc, atunci
el recade în aceeași pozițiune falsă,
de care s'ar păré, că ar voi să scape.
Numita fóia însăși a đis, că timpul
protestelor platonice a trecut.

Să se mărginescă dér éráși cle-
rul și poporul a protesta, ca la
Cluși, și a lăsa apoi éráși tóte cu in-
credere numai în mâna arhieriei?

Quod non! Credem, că a sosit
momentul suprem, ca Românii uniți
să procedă în solidaritate cu tótă
hotărârea și energia la validitatea
de fapt a drepturilor bisericii, ce-
rând dela Metropolitul și dela epis-
copii sufragani să convóce marele
sinod mixt al provinciei metropoli-
tane, care să continue și să ducă la
sfârșit desbaterea proiectului de sta-
tut pentru Congresul autonom al
provinciei române unite, pregătit și
compus sub Metropolitul Vancea în
anul 1875.

Consultare confidențială. Președi-
tele comitetului central electoral al partidului
național român, d-l Dr. Ioan Rațiu, ne îm-
părtășesc, că D-sa, în înțelegere cu comi-
tetul, a intrunit de nou la o consfătuire
intimă, în ziua de 1 Octombrie n. a. c., pe
mai mulți fruntași ai partidului nostru na-

țional din diferite ținuturi ale Transilva-
niei și Ungariei. După o așteptare aménu-
țită a situațiunei actuale s'a constatat, că
cei întruniți consimt pe deplin cu d-l pre-
sident și cu comitetul întru a susține neș-
tirbit programul nostru național, decisiu-
nile conferențelor noastre naționale și in-
deosebi a susține politica de rezistență pa-
sivă și organizațiunea partidului național
român.

Noul ministeriu austriac și situa- țiunea partidelor.

Până când nu se va clarifica situa-
țiunea și nu va înceta opozițiunea înăsprită
prin obstrucțiune a Germanilor austriaci,
corul opoziției germane va fi predominant
de vocea radicalilor germani, cari au stat
și stau încă în fruntea obstrucțiunei. De
aceea opiniunea organului lui Wolf „Ost-
deutsche Rundschau“ asupra situației de față
merită o deosebită atențiune. Vorbind des-
pre noul ministeriu de funcționari, numitul
diar al radicalilor scrie între altele:

„Am spus-o deja, că un ministeriu de
funcționari nu va întâmpina din partea nós-
tră o refuzare principiară. Ni-se asigură,
că noul ministeriu de funcționari va des-
fînța ordonanțele de limbă. Bine! Atunci
e dată posibilitatea de a conchiama „Reichs-
rath“-ul. căci imediatul prilej pentru obstruc-
țiune e delăturat. În cameră ministeriul va
avé apoi ocaziunea de a se pronunța cu
de-amăruntul asupra intențiunilor sale. Décă
va resulta de aici, că era guvernării în
contra Germanilor s'a încheiat, atunci mi-
nisteriul de funcționari pôte să începă de
a face ordine în moștenirea lăsată de Thun.
La vre-un sprijin pentru acésta e de sine
înțeles, că nu se pôte aștepta din partea
germană, căci fiă-care ordonanță pe baza
ș-lui 14 a contelui Thun va da atunci,
când se va pune cestiunea aprobării ei,
de rezistență hotărâtă a Germanilor. Inse
înainte de ce se vor face alegerile în delega-
țiune, trebuie ca situația să fiă într'atât cla-
rificată, încât să resulte din ea cu deplină
siguranță, că se va mai întâmpla o reci-
divă, căci un ministeriu de funcționari,
care este chiămat numai, ca să aducă în
ordine moștenirea lui Thun, ér după înde-
plinirea acestei lucrări ar avé să se retragă,

FOIETONUL „GAZ. TRANS.“

Eufemisme în limba română.

De

Nicolae Sulică.

(4) (Urmare).

IV.

a.) **Mórtea.** Mórtea a format tot-dé-
una una din principalele scrupule și pre-
ocupațiuni religioase ale poporului de rând,
ér conturile fioróse-dureróse, în cari 'i se
înfățișa și 'i se înfățișéază misterul despăr-
țirii sufletului de corp, cu tóte consecințele
sale fantastice, a căutat și caută să le aline
și să le îndulcescă prin fel de fel de com-
binațiuni. Insași credința în suflete preste
tot, și mai ales credința în nemurirea suf-
letului, la popórele primitive nu e decât
așa dícénd o necesitate psihologică isvo-
rită de-adeptul din instinctul conservator
al fiecăruia, din năsuința, din dorința nă-
scută fiecăruia de a-se conserva cât mai
mult, de a supravéțui și după mórte.

Mórtea din insași firea sa e cel mai
funest act, ce printr'o inalterabilă fatalitate
și de regulă în modul cel mai brusc și
nașteptat curmă firul vieții acesteia pă-
mântesci. De aici apoi gróza și aversiunea
generală față de mórte, imăginită de re-
gulă ca un schelet cu cósă secerătoare în
mână, gróză, care va fi cu atât mai poten-
țată, cu cât mai furiose își va imagina po-
porul consecințele acestei vieți pline de
pécate, în vécul de apoi. A fost o epocă
de o fatală înriurință asupra concepțiunilor
religioase și metafisice ale poporului român,
epoca, în care au străbătut și s'au răspândit
la poporul nostru învățăturile bogomilice!
înșoțite de o perpetuă frică de mórte, dia-
vol și ororile oribile ale iadului.

Éta cum se începe „Cuvéntul pentru
eșirea sufletului din trup și pentru înfrico-
șata a doua venirea lui Christos“ din Mc-

1) Veđi Hasdeu, vol. II al cuvintelor din bé-
trâni. Bogomiliu au fost o sectă eretică din Bul-
garia, întemeiată de popa Bogomil în sec. X. și
răspândită cătră sfârșitul evului mediu și între
Români.

litvelnicul episcopului Mitrofan dela Fu-
zêu din 1701: „Temu-mé de mórte, că
amară mie imi iaste. Ingrozescu-mé de
scársnirea dinților, căci nu iaste împărta-
șită căldurii. Ingrozescu-mé de întunearec,
că nu are parte cu lumina. Temu-mé de
vearmele cel veninat etc.“)

Epoca bogomilismului a fost, în care
sufletul poporului român a fost învélit în
cel mai cras bigotism, ale cărui urme se
resimt până ađi, și ori și cât de fatalist ar fi de-
venit poporul nostru în decursul timpului
toamă în urma acelei neputincioase resigna-
țiuni însuflete de principiile bogomilice, acest
fatalism — manifestat mai ales în credința,
că fiă-care își are ursita sa scrisă, care cu
fatală necesitate trebuie să se împlinésă,
— multămită firii pline de vieță și să dícem
optimiste a Românului, care nici când nu
e adus la marginea desperării, totuși n'a
degenerat în nepăsare, séu indolență reli-
gióasă, căci téma de mórte, deși nu în gradul
exagerat al vécurilor trecute, esistă până
ađi la poporul nostru.

2) Apud. Hașdeu, op. cit. pg. 438.

De aici apoi tendința eufemistică a
poporului și mai ales a poporului român în
mare grad manifestată preste tot, unde e
vorba de mórte și de tóte ale sale și în
genere de ori-ce lucru, ce stă în vre-o le-
gătură óre care cu mórtea. Așa circumscrieau
Latini de regulă adjectivele „funestus“
(dela funus, înmorméntare) și „fatalis“ cu
eufemismele infaustus și infortunatus, ér
actul morții (morior) cu o seriă nesfir-
șită de metafore eufemistice, precum ani-
mam reddo (imi dau sufletul), vitam effundo,
fatis concedo, ad Manes eo, lumen vitale de-
sero etc.)

Poporul român asemenea se feresce
consecuent să amintésă direct numele mor-
ții, căci și cea mai mică alusiune o consi-
deră de cobe; de aici apoi același expedient
de a substitui și circumscrie sfârșitul vieții
printr'o bogățiă întrégă de eufemisme, tóte
de bun augur, precum: a închis ochii; și-a
dat sufletul; 'i s'a stins séu 'i s'a curmat fi-

3) Să se vadă mai de aproape Gradus ad
Parnassum, Buda, 1827 pg. 1080—1081

ca să facă loc unei noue ediții a ministeriilor Baden și Thun, — un astfel de ministeriu de funcționari ar trebui să fie combătut și împiedecat în guvernarea sa cu aceleași mijloace, ce s'au folosit în contra lui Baden și Thun.

„Asigurări solemnele, că sistemul de guvernare în contra Germanilor s'a încheiat, nu sunt de ajuns. Germanii sunt cu neîncredere; în lungul șir de ani dela Taaffe încôce, ei au învățat să fie cu ochii în patru. Neîncrederea față cu guvernul, și față cu cel ce vine, poate fi delăturată numai prin fapte. Cu privire la cestiunea limbei, o asemenea faptă este *presentarea unei legi de limbă*, care se corăspundă postulatelor germane. O asemenea lege de limbă va avea să compună ministeriul de funcționari, spre a aduce mai întâiu despre sine dovadă, că umblă pe alte cărări, decât antecesorii săi“.

Din espunerile acestea, cărora toate foile germane le dau o deosebită atențiune, se poate conchide în genere la atitudinea, ce o va observa opozițiunea germană în fața debutului ministeriului Clary.

Pentru aprețierea nonei situațiuni, create prin intervenirea monarhului și prin numirea unui ministeriu de funcționari, este de mare interes ceea-ce i-se scrie lui „*Narodni Listy*“ din Viena, se înțelege din parte competentă cehică:

„Se dice, că noi Cehii avem aliați în parlament. Printr'asta noi nu voim să ne lăsăm a fi amăgiți. Noi aici în Viena n'avem lipsă, să descriem situațiunea mai posomorit, decât este. Drepta nu poate fi nici odată în paralelă cu stanga, și *ceea-ce a dobândit stanga, dreapta nu va dobândi*. Coheziunea partidelor, s'au mai bine dis a taberei omogene naționale, va fi tot-déuna mai mare, decât aceea a unei tabere bine unite între sine, dér naționalicese deosebită. Despre acesta nu e permis să ne amăgim. Nu voim să alterăm încrederea în deputații din dreapta, e posibil, că toți vor trece în opoziția. Se nasce însă întrebarea: *cât timp vor persevera în luptă*, și cum se va înfățișa această opozițiune, în care noi Cehii vom forma numai o parte?

„Erasă ne stă înainte un timp de încercare și de luptă, în care, după esperiențele făcute, ni-se face cu neputință o politică de îngăduire. Scim unde stăm. Domnii în Viena pot fi siguri, că poporul cehic își va întocmi faptele ulterioare după acesta“.

In legătură cu cele relevate mai sus de către foia conducătoare cehică, este de interes de a se cunoșce și vocea unui diar polon, care nu-i mulțămît cu solidaritatea, ce a legat'o clubul polon cu cel cehic:

„Procederea conducătorilor poloni — dice foia amintită — este cu atât mai neînțeleasă, cu cât ei ar trebui să știe, că majoritatea autonomistă parlamentară nu e,

desât o ficțiune, fiind-că în același moment când membrii partidei poporale catolice își vor aduce aminte de germanismul lor, ea încetăz de a exista. Conducătorii poloni ar mai trebui să aibă în vedere, că casa de habsburg cu greu va consimți la slavizarea Austriei, care ar trebui să siléscă pe Germani, de a-se libera de preponderanța slavă și de a-și afla refugiul lor în altă parte. Antipatia manifestată acum de-odată de către clubul polon față cu ministeriul de funcționari, este o perfidia, decât Polonii au tolerat până acuma sguđuirea constituției.

„Față cu nesuccesele eclatante ale unei astfel de politice, Polonii ar trebui să evite de a face nouă greșeli, căci la din contră situația va fi împinsă și mai mult spre stanga. Impăratul a dis către conducătorii poloni, pe cari i-a primit de curând în audiență: sperez, că Polonii nu-mi vor face dificultăți“.

A treia-óră: ce ȳic mirenii.

— Fine. —

Alt-ceva e, când protestéză unul, — fiă și doi-trei-patru — și alt-ceva ar fi fost, decât Vancea, în urma concluderilor din 13 și 14 Aprilie 1871, ar fi întrevenit și esoperat, ca să fiă luați mai de scurt mirenii, cari se intruniseră la acea adunare, și chiămați cu voia, soirea și votul tuturor mirenilor maioreni și cu caracter nepătat la o altă adunare mai cu forme, mai demnă de cređmânt, cum ar fi fost un sinod s'au congres, cum au reformații de ambe confesiunile, cum și frații noștri de un sânge cu noi gr. or. s'au neuniții.

Și érasă alt-ceva ar fi fost, decât metropolitul Victor și episcopii cei 3 ai noștri, în urma adunării dela Clușiu, ar fi conchiamat fiă-care în parte pe preoții și protopopii supuși lor, și li-ar fi pus întrebarea: *óre conclusele mirenilor dela Alba-Iulia și Clușiu demne sunt de luat în considerațiune, și nu ar fi a 11-a oră de-a fi chiămați prin alegere formală acești laici în sinodele respectivelor diecese?*

In fine alt-ceva ar fi fost și atunci, când aceste sinode ar fi ales delegați și i ar fi trimis la metropoliă, pentru a se consulta, alege și trimite o deputațiune la Capul bisericeii pentru a-l ruga să demande episcopatului rom. cat. să nu se atingă de decretul și părintésca sa dispozițiune.

Și acum cred eu, că ceea ce nu s'a făcut, se mai poate face, numai rezoluțiune bărbătescă și energiă să aibă capii bisericeilor noastre, ceea ce, de nu o vor face, se va adeveri și despre Prea Sântiile Lor ce s'a adevărit și despre episcopul Lemeny, care până a fost secretar al lui Bob intr'una a agitat pentru ținerea saborului celui mare, ér după ce a devenit episcop, deși a declarat în cuvântarea ce a ținut cu ocaziunea instalării sale, că „*salus in consilio multorum*“, nu a convocat în totă viața acel sabor, deși începând din anul 1841, când a publicat „*Gazeta de Transilvania*“

un radical și instructiv articol de Simeon Bărnăuțiu, până la 1846, acel sabor s'au nod a fost cerut de tot clerul în frunte cu vicarii Marian, Șuluțiu și cei mai viguroși protopopi.

Ne pare foarte réu, dér caută a mărțurisi, — nu ca recriminațiuni, ci ca bubă rea, care până nu se taiă și operéză nu se poate vindeca, — că toți episcopii noștri, cu Bob în frunte, au fost și sunt anti-sinodali, nu cunoșcem cauza, dér am văđut efectul. Dér nu numai episcopii, ci și protopopii și preoții au fost până acum tot ca mai marii și căpeteniile lor și numai în primăvara anului curent, când se ajunse cu congrua condiționată de atestatele de patriotică purtare a d-lor pretori, au început unii — foarte puțini — a sfirii, a se aduna și a protesta — unde? la cine? — la gazete!

In tóamna anului 1895 s'a ținut sinod la începutul lui Noemvre în Blășiú; am alergat și eu, nu la sinod, că nu eram nici chiămat, nici ales, ci la Blășiú, ca să mă ved odată cu ochii mei clerul unit, din al cărui sin am eșit de bună voia la 11 Martie 1845, și văđându-l, venind în atingere și vorbă cu el, să-mi fac o idee de progresul, ce l'a făcut în 50 de ani.

Nu voiu spune de astă-dată impresiunea, ce a făcut asupra-mi presenta și înfățișarea celor 82 membri ai celui sinod, nici convingerea, ce am căștigat; voiu spune însă, că între oratorii mai aleși ai sinodului din acel an nu am găsit pe cine-va, ca să aibă bunăvoia și curagiul de-a face propunerea, ca: „*Consistorul și metropolitul să fiă însărcinați a întreveni la locurile mai înalte și competente pentru reactivarea dreptului mirenilor de a fi aleși și a pute lua parte la consultări și pertractări în sinodele viitoare*“.

Seriind acestea, imi renoese în numele acelor mireni, dintre cei mai de frunte, mai cu vađa și mai populari, cu cari am stat de vorbă și în corespondență, propunerea de mai sus, și rog și pe ceilalți amici de principiu a se uni cu mine și a face asemenea propunere s'au prin organele publice, ce le avem, s'au adresându-se în scris venerabilului consistoriu, s'au verbal onoraților protopopi, v.-protopopi, administratori, propunerea acesta o motivez cu aceea, că la desbaterea și consultarea pentru unirea cu biserica Romei, au fost chiămați și mireni „*Terae Fagoras boerones*“, că de atunci până în zilele noastre la alegerile de episcop și metropolit a concurs fiă-care protopopiat, în persóna protopopului, cum am dice, ca virilist, s'au reprezentant ofiicial al tractului, și doi preoți reprezentând unul pe colegii săi din tract, și altul pe mireni aceluiași tract.

Să se știe, că nu metropolitul, nu episcopii, protopopii și preoții au compus și compun biserica, toți aceștia sunt numai administratorii sacrelor, ér biserica cea adevărată suntem noi, mireni, noi creștinii, fără de cari ființa și existența administra-

torilor nu ar avea nici un înțeles. Dacă strămoșii, moșii și părinții noștri, lăsați, ba nu numai lăsați, dér duși în întunec și orbă de clerul grecesc și bulgaro-slavonesc, nu au scuit a-și susținé și esercia dreptul de a consulta și delibera în sabor, și acel drept l'au lăsat în mâna clerului, — noi nu mai voim a-l lăsa, ci pretindem reactivarea lui, o pretindem cu atâta mai virtos, că acel drept îl avem și esercim în parochii, în cari până la Bob preoții și toți ceilalți funcționari ai bisericeii se alegeau de popor. Ceea-ce se întâmplă și acum cu cantorii, curatorii, feții, clopotarii și prescurărițele.

Deci, decât biserica e sinodală în parochiă, ea sinodală are să fiă și la protopopiă, și la episcopă, și la metropoliă.

Brașov, 30 Sept. 1899.

Ioan Azentie Severu.

SCRIRILE DILEI.

— 21 Septemvre v.

Concursurile la premiile Academiei Române. Comisiunea de 9, alésă ca să cerceteze operele tipărite, ce au fost prezentate la concursul premiilor Năsturel-Herescu de 4000 lei, Eliade Rădulescu și Adamachi de câte 5000 lei, terminându-și lucrările, și-a făcut deja raportul s'au. Dintre 14 publicațiuni pentru premiul Năsturel-Herescu de 4000 lei, majoritatea voturilor pentru a fi propuse spre premiare au intrunit'o următoarele trei opere: 1) Dr. G. Maior: *Fitotechnia* s'au cultura specială a plantelor, intrunind 7 din 8 voturi; 2) Gârbea, „*Iov*“, poemă dramatică în versuri ritmice și 3) Murna; „*Gânduri și vise*“ (versuri). Acestea din urmă au intrunit câte 5 din voturi. Cea mai norocoasă a fost deci opera d-lui Dr. Maior.

Fundațiuni generose. Locuitorul *Mihail Buteanu* și soția sa *Floriana Iucan*, mari proprietari în comuna Ciomacoz din comitatul Sătmărulei, a întemeiat în septemăna trecută o *fundațiune de 5000 fl. v. a.* cu scop de a se servi în fiă-care an litergiă pentru mântuirea sufletelor lor și pentru odihna sufletelor părinților lor. De-odată cu acesta au mai întemeiat două *fundațiuni de câte 1000 fl.* pentru a-se cresce din venitul lor doi tineri români gr. cat. în internatul Pavelian din Beius. Apoi o *fundațiune de 1000 fl.* pe s'au s'aracilor români din Ciomacoz, cărora în ajunul Crăciunului li-se vor împărți haine, ér școlărilor s'arac li se vor da cărți și haine; altă *fundațiune de 400 fl.*, al cărei venit e destinat pentru procurarea luminelor pe s'au bisericeii. Pe lângă acestea, au mai făcut și alte jertfe pentru școlă și biserica, cari se evaluează la alte 500 fl. — In același timp un frate al fundatorului, anume *Petru Buteanu* și soția sa *Floriana Silvășan*, s'au distins de asemenea prin mai multe jertfe în scopuri evlaviose, înfințând o *fundațiune de 350 fl.* pentru liturgiă, altă *fundațiune*

*rul vieții, a răposat!); a adormit; a adormit în Domnul; l-a ertat Dumneđeu, a trecut în cealaltă lume**) etc. ér decât mórtea a fost precedată de o bôlă mai îndelungată, se dice; *l-a luat s'au l-a strîns Dumneđeu; l-a ertat Dumneđeu*. Dacă respectivul a murit de o mórte năprasnică și pe lângă aceea și de tînér, eufemismele obișnuite sunt: *s'a dus s'au s'a prăpădit cu ȳile*.

O plastică și poetică circumsciere a morții avem în frasa: *a pus fața* sau mai corect *s'au te la pămént*, cum e d. e. în următorul cântec de jale din Brașov¹⁾:

Duce-m'aș și n'aș mai veni,
Duce-m'aș pân' aș muri,

¹⁾ Din lat. repausavit. Forma pausavit în sensul acesta o întâlnim în una din cele mai vechi inscripțiuni din Dacia: M(emoriae) Q(ui)atus) M(acedonius) Donati(filius) pausavit ann. XVI. Filio pientissimo fecit Aurethusa mater. Compară și Du Cange: Pausare et Pausantes dicuntur mortui. Pausare: tumulo quiescere. Vetus inscriptio.

*) Veđi Marian, Inmormântarea la Români pg. 44 etc.

¹⁾ „Gaz. Trans.“, 1893, Nr. 152.

Că n'am cu cine trăi;
Că cu cine am avut,
A pus spate la pămént
Și capul la răsărit!

s'au în următoarele variante din Bucovina^{*)}:
Măi, băete, băețele,
Vino la noi, nu te teme!
Că de cine te-ai temut,
A pus fața la mormént!

s'au:
Măi, băete, băețele,
Intră 'n casă, nu te teme!
Că de cine te-ai temut,
O pus c'osta la pămént
Și fața la răsărit
Și s'o dus și n'o venit!

In unele părți ale Transilvaniei și ale Țării Românești se dice și: *a perit!* s'au chiar și *s'a dus la rogoz*. Când intrébă cineva, de ce anume a murit răposatul, 'i se răspunde pe departe: „*Așa 'i-a fost paharul morții!*“, căci afară de tatăl s'au mama mortului nimeni nu cutéză să spună de ce fel de mórte a murit!¹⁾

*) Marian, op. cit. pag. 45.

¹⁾ Marian, op. cit. pag. 45.

In fine mai amintesc și circumscierile eufemistice: *'i s'a stîns* sau *'i-a căđut st'eu*, isvorite din fatalismul mai sus amintit al Românului și din credința lui, că fiecare își are st'eu strîns legată de s'orta sa. Când 'i apune s'au 'i se stînge st'eu, 'i s'a stîns și lumina vieții.

Mărețul tablou, grandioasa alegoriă a morții din Miorița e fără îndoelă una din cele mai strălucite mărgăritare ale bogăției fantasiei poporului român, dér tocmai ca alegoriă, ca *circumsciere* poetică, isvorită din tendința eufemistică a poporului român, e în același timp unul din cele mai splendide specimene din creațiunile eufemistice ale neamului nostru. Étă cum își circumscie

Măndrul ciobănel
Tras printr'un inel,

mórtea, la care se așteptă din partea tovarășilor săi:

Ér tu de: omor
S'au nu le spu'i lor!
S'au le spu'i curat,
Că m'am însurat

O'o mândră crăiasă,
A lumii mirésă;
Că la nunta mea
A căđut o stea.
S'orele și luna
Mi-au ținut cununa;
Brad și paltinași,
I-am avut nuntași:
Preoți munții mari,
Pasări lăutari,
Pasărele mi
Și stele făclii!

„Nu poate fi vre-o ȳicere mai poetică și tot-odată mai potrivită pentru descrierea morții! Mórtea este o mândră crăiasă, care domnesce peste omenimea întregă, și tot-odată ea este mirésa lumii! Tot omul e logodit cu mórtea din minutul, ce intră în viață. Poetul necunoscut al acestei balade preface cu puterea închipuirii lui tot universul într'un templu luminat de făclii cerești, și aduce toate constelațiile și toate podóbele păméntului de față la cununia omului cu mórtea!“¹⁾

¹⁾ V. Alexandri, Prosa, pag. 186 și 187. Bucuresc 1876.

de 200 fl. pentru susținerea unei cruci ridicată de el, așa că suma totală a jertfelor ajunge la 1270 fl. Va să zică suma totală a fundațiilor se urcă la 9000 fl. Asemeni fapte de mare generozitate se cometă în de-ajuns ele însele.

Noua procedură penală va intra în vigoare la începutul anului viitor. Deodată cu introducerea ei vor trebui să se facă numărăse numiri noi de funcționari la justiție. Aceste numiri, după cum se anunță, se vor face deja înainte de introducerea legii. Dela 1 Ianuarie viitor la fiă-care tablă reg. din provincia se va afla câte-un prim-procuror și câte un locuitor de prim-procuror. La tribunale se poate aștepta sporirea numărului procurorilor, însă deocamdată din considerații de spese, posturile de procurori vor fi umplute cu sub-procurori.

Pentru masa studenților români din Brașov a mai contribuit d-l Dumitru Pop, zarat în loc, 1 fl. Direcțiunea scolară exprimă mulțumită d-lui dăruitor.

Congregația comitatului Sibiu. Eri s'a ținut congregațiunea ordinară de toamnă a comitatului Sibiu. La ședință — serie „Tribuna“ — au fost puțini. Dintre Români era de față între alții: N. Cristea, D. Comșa, Dr. E. Cristea, Dr. N. Comșa, Dr. L. Leményi, Z. Boiu, Ioan Manta, Andr. Micu, V. Tordășanu și Nic. Ivan. În program au fost mai tot lucruri curente, fără deosebită importanță. Intre altele se prevedea un nou arunc general asupra tuturor contribuabililor din comitat, pentru acoperirea cheltuelilor făcute cu zidirea noilor casarme și încuartirarea soldaților la manevre. Recunoscând Români tendința injustă a acestei dispoziții, membrul N. Ivan, asesor consistorial, a propus amânarea hotărârii în cestiune și a cerut, ca statutul din vorbă să se tipărească și predea membrilor spre studiere. Propunerea s'a primit susținându-o chiar și d-l comite-suprem Thalman.

Reforma dărilor directe. Săptămâna acosta ministrul de finanțe Lukacs va ține în cameră esposeul său bugetar pentru 1900. Unele foi sunt informat, că cu ocazia acosta ministrul își va desfășura păreri sale referitor la reforma dărilor directe și va informa camera cum și în ce chip crede el a pute deslega această cestiune de mare gravitate.

Jubileul cărții postale. Duminecă s'au implinit 30 de ani de când a apărut prima carte postală. Nimeni n'ar fi crezut la început, că această modestă invenție va avé un viitor atât de mare în circulația internațională și în comerțul lumii. Carta postală a fost folosită mai întâi în Austria, deși ideea înființării ei s'a ventilat în congresul postal din Karlsruhe ținut la 1865. Pe atunci planul înființării era privit ca o absurditate. Mai târziu la 1869 Dr. Hermann, profesor la școala militară din

Aceeași purtare scrupuloasă și indicare eufemistică o putem constata la tot pasul și față de spiritele celor morți. Așa d. e. la Latini morții erau de regulă numiți *Munes*, adică cei curați, cei buni. La Greci în Myonia din Locris morții erau venerați sub numele de „*dei Meilichioi*“, adică „*dei cei blânzi*“ (Pausanias X, 38). Aceleași indicări eufemistice le întâlnim și la poporele germanice, cum e d. e. *Holde* (blând, grațios) în Germania etc. Aceeași tendință eufemistică trebuie că a presidat și la încheierea numirei generale de „*Moși*“ a răposaiților noștri.

Mai e încă un moment semnificativ și de caracter pur eufemistic în raporturile poporului nostru cu cei morți, moment ce ni-l descoperim *bucetele* noastre.

Răposatul, fie chiar copil mic, e consecvent agrăit per *Dumnia-ta*, ceea ce înseamnă psihologic nu se poate explica decât din respectul acela eufemistic, ce-l au cei

*) Vezi mai îndetăi I. Lippert, „Die Religionen der europäischen Culturvölker“. Berlin, 1881, pag. 160.

Wiener-Neustadt, a scris despre ea un articol în „*Neue freie Presse*“, în urma căruia a intrat în us și în circulația cartea postală. În prima zi s'au tipărit și vândut în Pesta 16,000 exemplare.

La Caransebeș va concerta în 7 Octomvre n. c. tinera și simpatica cântăreță română, d-ra Valeria Pop, elevă a conservatorului din Budapesta, care la concertele, ce le-a dat până acum între Români ardeleni, s'a distins atât de frumos.

Telegrafia accelerată. Vinerea trecută s'a făcut în Budapesta o încercare interesantă cu telegraful accelerat inventat de Pollak electrotehnic și de Vioag, mecanic. Acest telegraf accelerat face posibilă o iuteală de transmisiune de peste 80,000 cuvinte într'o oră, și încă fără alterarea celei mai mari precizii a telegrafării. Încercarea s'a făcut între Budapesta și Berlin, și se dice, că a fost foarte succedată. Așa, de pildă, s'a dat o depeșă de 220 de cuvinte la Berlin în timp de 10 secunde. În același timp a sosit o depeșă tot așa de mare dela Berlin.

România și taxa mandatelor postale. Taxa mandatelor postale internaționale pentru Austro-Ungaria și birourile austro-ungare din Turcia, Bosnia și Herțegovina, Belgia, Bulgaria, Anglia, Elveția, Egipt, Franca, Italia, Japonia, Luxemburg, Malta, Portugalia, Tunis, Statele-Unite, Congo și Serbia a fost ridicată dela 1 la 2 la sută, percepându-se ca diferență de schimb câte 5 bani de fiă-care 5 lei seu fracțiune.

Croați și Slovaci. Diariști croați, cari au participat la congresul diariștilor slavi în Cracovia, reintorcându-se spre casă s'au abătut în 27 Septemvre pe la *Turof-St. Martin*, unde Slovacii i-au primit sârbătoresce. În onorea oșpeților croați s'a dat la *Narodni Dom* un banchet. Au ținut discursuri: Matei Dula, Mudron, Dr. Kohut, Mazzura, profesorul Sokolik, Dr. Tichy și Fleiser. Toți oratorii au accentuat solidaritatea și comunitatea de interese a Slavicilor. Un cor slovacesc a cântat cântece croate și slovace. Intre oșpeții croați se aflau și trei diariști cehi.

Deputat german condamnat la închisore. Din Berlin se anunță, că deputatul social-democrat *Schmidt* a fost condamnat în Magdeburg la 3 ani temniță și la pierderea mandatului de deputat. Eță de ce: nu de mult a apărut în diarul „*Volkstimme*“ un articol, în care judecătoria, aflând lesa-majestate, a pornit procedura penală în contra redactorului responsabil *Müller A.* Deși articolul a apărut în absența lui, Müller a luat răspunderea, și a fost judecat la 4 ani închisore. Atunci deputatul Schmidt, ca să scape pe redactorul responsabil, a declarat, că el a scris articolul. În urma acestei declarații a fost tras în proces și pedepsit cu 3 ani temniță.

Bilete pentru concertul, ce-l va da mâne, Miercuri, tinera cântăreță, d-ra Selma

rămași înapoi față de răposatul acum înstreinat de ei!), cum e d. e. în următorul bocet:

Școlă, școlă Marioră!
Că mămuța *Dumi-tale*
Dimineta să scula,
Prin tot colțul te-a căta
Tot Marioră a striga.
Școlă, Marioră, școlă!
Că Mămuța *Dumi tale*
Multă supărare are.
Că Dumineca venea,
Frumușel mi te gătea,
La biserică te pornia.
Dela biserică veneai,
Bine nu te hodinea,
Și la joc mi te porniai.
Dumineca mi-a veni,
Ea pe cine mi a găti
Dacă *Dumnea-ta* n'ei fi?!

(Va urma.)

!) D-l A. Densușian (Ist. lit. rom. pag. 167) voește să explice această aparițiune din faptul, că mortul devine un *veniu*, un fel de ființă supranaturală și în general considerată de bunăvoință față de ai săi. Cultural genul însă la poporul român s'a păstat cu totul în altă formă, precum se va vedea mai jos.

Hackmüller, se pot procura dela librăria W. Hiemesch, ér séra se vënd la cassă. Începutul la 7½ ore séra.

„Magyar Nemzet“. Erau până acum în Pesta două ziare guvernamentale unguresci: „*Nemzet*“ și „*Magyar Ujsag*“. Amândouă însă au încetat metamorfosându-se în unul sigur intitulat „*Magyar Nemzet*“. Redactori șefi are doi: Dr. *Jokai Mor* și *Gustav Bekics*, ér redactor responsabil *Adorjan Sandor*, care făcuse parte din redacțiunea lui „*Nemzet*“.

Un nou favor Polonilor din Rusia. Dela visita, ce a făcut'o Țarul Nicolae în Varșovia, nu se mai consideră de crimă pentru Poloni, decât părinții vorbesc cu copiii lor în limba polonă. Am anunțat, că Rusia a făcut însemnate concesiuni limbei polone în instrucțiune, ér acum se vestesc din Varșovia, că pentru școalele populare polone s'a dat un nou ucas, după care studiul limbei polone i-se dă 6 ore pe săptămână în loc de trei. Ucasul mai ordonă, ca gramatica și religiunea polonă să se propună în limba maternă a elevilor.

Invetătorii rom. gr. or. din tractul Lipovei, cu ocaziunea adunării generale, ce o vor ține Duminecă în 26 Septemvre (8 Octomvre) a. c. în Lipova, vor aranja și o producțiune literară în sala hotelului „*Regele Ungariei*“. După producțiune va urma dans. Intrarea pentru persoană 80 cr., pentru familiă 1 fl. 50 cr. Venitul e destinat pentru fondul invetătorimii rom. gr. or. din tractul Lipovei. Ofertele se vor chita pe cale diaristică.

Programul: 1) Cuvânt de deschidere de v.-preș. Teodor Popa inv. în Chelmac. 2) „Sunt soldat“ de C. Dima, executată de corul improvisat al invetătorilor. 3) „Influența istoriei naționale asupra limbei materne“ disertații de I. Neamțu inv. în Sânt Nicolaul-mic. 4) „Adio pădure“ de Mendelssohn, executată de corul improvisat al invetătorilor. 5) „Rugămintea din urmă“ de G. Coșbuș, declamată de Iosif Popa inv. în Fibiș. 6) „Iarna vine, vara trece“ solo de Nicolae Vug inv. în Birchis. 7) „Pentru ce am rămas făcău bătrân“ monolog de Antoniu Popp, prelat de Georgiu Tomi inv. în Cuvesc. 8) „Jidani la bătaie“ anecdotă populară de Th. Speranția, prelată de Teodor Popa inv. în Chelmac. 9) „Cisla“ operette-comic de C. Porumbescu executat de corul improvisat al invetătorilor.

Președintele Loubet pe teritoriul espoziției.

Președintele republicii *Loubet* a vizitat pentru prima-ora terenul espoziției din Paris. El a fost primit pe câmpia Marte de ministrul de comerț *Milleraud* și comisarul de stat *Picard*, care i-a prezentat întreg corpul inginerilor, funcționarilor și arhitecților. Aceștia au însoțit pretutindeni pe președinte și i-au dat explicările necesare la fiă-care lucru și construcțiune.

Ilustra societate a vizitat mai întâi hala mașinelor, pe care tocmai acum o organizează într'o mare sală sârbătorescă. De aici a trecut de-alungul șirului de palate în pregătire. Palatul, care va forma mijloc de comunicații, este deja gata în ornamentația sa estera. El joca într'o colbre alburii și apare ca ceva esteraordinar; s'ar pără că e construit din spumă și zahar. Frontispiciul îi este decorat cu reliefuri, cari reprezintă mijlocele de comunicațiune din toate timpurile și epocele.

Admirațiunea vizitatorilor a stors'o însă și mai mult podul numit „Țarul Alecsandru“. Podul acesta e construit pe 19 arcuri de fier înțepenite unul de altul, cari tocmai acum se vâpesc cu roșu. Dincolo de pod se află tocmai acum în pregătire calea numită a împăratului Nicolae, care duce printre cele două palate din câmpul *Elisée*. Palatele au nise colonne jonice ornate cu fresce-mosaic. Prin marele portal intri în interiorul palatului, unde ochiului vizitatorului se desvêlesce un tablou, pe care vedându-l nu-l mai uiți. În sala amfiteatrului se lucrăză cu mare zor și asiduitate. Mii de grindți, scânduri, lețe, funii etc., toate

întrebuintate ca mijloce la sevîrșirea lucrărilor.

Peste tot visita președintelui *Loubet* a dat prilej Parisienilor de vorbi despre colosala espoziția dela 1900, care, după cât se prevede, va fi cea mai minunată din câte s'au vëndut până acum.

ULTIME SCIRI.

Viena, 2 Octomvre. Noul cabinet Clary va fi compus ast-fel: președinte și agricultură contele *Clary-Albringen*; interne Dr. *Körber*; culte Dr. *Hartel*; justiția cavalerul *Kindinger*; comerț Dr. *Ströbal*; căi terate *Wittek*; honveți *Welsersheimb*; finanțe *Kniazolucki*; ministru polon *Chedovsky*.

Londra, 2 Octomvre. Trupele din Pretoria au plecat ieri, între ovațiunile populațiunii, la graniță. La plecare câți-va deputați au strigat: „Acesta este ultimul nostru!“ În Pretoria s'a așiat o publicațiune prin care se dă de scire, că toate judecătoriile sunt închise și toate pertractările amânate.

Fok, 2 Octomvre. În *Volksvust* s'au concentrat 4000 de Buri. Concentrarea trupelor merge repede.

Newcastle, 2 Octomvre. Cel mai puțin 20.000 Buri bine echipați au ocupat poziții la granița Natalului. Trupele au ținută foarte rășboinică.

Bruxella, 2 Octomvre. Călătoria reginei *Wilhelmina* a Olandei la *Potsdam* capetă importanță din ce în ce mai mare. Regina vré să stăruască pentru intervenirea împăratului *Wilhelm* în sensul de a opri isbucnirea rășboiului anglo-transvaalian.

EPICURUL.

Cel mai mare orologiu din lume se află în Londra, la gara *Liverpool*. El a fost instalat numai de curând și servește pentru regularea tuturor orologelor de pe marea liniă orientală a căilor ferate, în număr de 624. Toate aceste orologe se regulează prin același curent electric, ca și orologiul cel mare, și umblă cu totul la fel. Marele orologiu este în funcțiune din 15 Iunie 1898 și este atât de regulat, încât de atunci numai cu a cinci-suta parte dintr'un minut s'a abătut dela timpul corect. Diametrul fațadei orologiului este de 6½ metri, minutele sunt la distanță de câte o palmă una de alta și greutatea brânței celei mici este apröpe de 75 chilograme.

„ALBINA“, Institut de credit și de economie. Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Sept, 1899.

Intrate:	
Număr cu 1 Sept. 1899 fl.	8,471.75
Depunerî spre fructificare . . .	97,131.43
Cambii rēscumpărate	224,430.54
Conturi curente	38,156.18
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	82,411.60
Imprumuturi pe produse	1,183.38
Monetă	11,098.14
Comisiuni, cupöne și efecte	48,946.97
Banci	325,219.86
Interese și provisiuni	12,516.02
Diverse	2,745.83
	fl. 852,311.70
Eșite:	
Depunerî spre fructificare fl.	130,895.72
Cambii escomptate	188,478.01
Conto curent	132,841.46
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	14,996.—
Monetă	10,022.63
Comisiuni, cupöne și efecte	107,399.70
Interese și provisiuni	2,192.09
Spese și salare	1,349.49
Banci	254,743.82
Diverse	4,233.60
Număr cu 30 Sept. 1899	5,159.18
	fl. 852,311.70

N. P. Petrescu m. p. Corneli G. Aisăr m. p. adjunct. cassar.

Radu I. Ardelea m. p. comptabil.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu”
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți**

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul *Vasile Moldovan*, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa”, interesanta și eminenta conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* anul trecut în reunitiunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două porirete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormentului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d lui *Azentie Severu*, veteranul nostru luptător dela 1848, intitulată **„Răspuns la cartea négră”,** cu un bogat adaus despre *arderea Aiudului*, se mai pot căpeta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul”, tradițiunii, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu”, schițe biografice de *Ioan Popca*. Broșura această, atât de bine scrisă presență și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei Corône de oțel”, opul mult dorit și așteptat al d-nului *G. Coșbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucuresci și costă un leu și 50 bani. E scrisă și această carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai poate despărți de ea. În istoria această ni-se arată oglinda viea a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele, ce se descriu din războiul pentru neatarnare, sunt la culme mișcătoare și însușețitoare. Cartea e provădită cu numărăse portrete și ilustrațiuni. Ea stă în legătură cu **„Războiul nostru pen'ru neatarnare”** scris tot de d-l G. Coșbuc, așa că cine și-a procurat pe acesta, trebuie să și procure și **„Povestea unei Corône de oțel”**. Sperăm, că fruntașii noștri, înțelegând importanța acestor scrieri, vor stărui din răspuțeri a-le răspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărți dela **„Tipografia A. Mureșianu”** din Brașov. **„Războiul nostru pentru neatarnare”** costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), ér **„Povestea unei Corône de oțel”** 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Vivia, sêu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italieneasca de *Dr. Iuliu Dragoș*, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noieni”, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de *Arghirobarbu*. Această interesantă narațiune privește evenimentele din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Teoria dramei., cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de *Dr. Iosif Blaga*, profesor în Brașov. E singura scriere românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

„Tera noastră”, Descrierea părților Ardealului dela Murăș spre miadă-și și valea Murășului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul său, atât de călduros apretiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apusenii ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâri. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor șe-și cunoșca țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din vieța Românilor bihoreni, de d-na *L. Rudow-Suciu*. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumos și curat. Prețul 50 crucerii (cu porto 55 cr.),

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sêu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisire interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de *Vasiliu Ranta Buticescu*. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, cătră diferite rudenii, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocaziuni școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Juvenilia” este numele unei bogate colecțiuni de scrieri în prosă și poezie, scrise de *Sextil Pușcariu*. Conține vre-o 14 piese diferite în prosă și cam pe atâtea poesii. Cartea, frumos tipărită, conține 264 pag. 8° și costă 80 cr. (cu porto 85 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitenței”, tractat teoretic, practic, prelucrat de *Arghirobarbu*, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul *Arghirobarbu* e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericești, între cari este a se numera și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun”, colecțiune de lecturi solidătore de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aprôpe de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitular *Ioan Papiu*, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popórelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră de *Ioan Clinciu* profesor în Bucuresci. Această scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Octomvre 1899.

Renta ung. de aur 4%	115.95
Renta de corône ung. 4%	94.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	119.25
Bonuri rurale ungare 4%	93.—
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	160.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	—
Renta de argint austr.	99.80
Renta de hârtie austr.	99.80
Renta de aur austr.	117.45
Losuri din 1860.	135.50
Acții de-ale Bâncoei austro-ungară	901.—
Acții de-ale Bâncoei ung. de credit.	368.25
Acții de-ale Bâncoei austr. de credit.	363.50
Napoleondori	956 1/2
Mărci imperiale germane	59.02 1/2
London vista	120.72 1/2
Paris vista	47.70 1/2
Rente de corône austr. 4%	99.70
Note italiene	44.50

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Octomvre 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.37	Vënd.	9.39
Argint român. Cump.	9.30	Vënd.	9.35
Napoleond'ori. Cump.	9.53	Vënd.	9.57
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.67
Ruble Busesci Cump.	127.75	Vënd.	127.25
Mărci germane Cump.	58.70	Vënd.	58.85
Lire turcesci Cump.	10.73	Vënd.	10.87
Seris. fone. Albina	101.—	Vënd.	5% 101.50

Câni miraculoși. Cei mai bine dresați câni în lume
se vor produce zilnic de Sâmbătă 30 Sept. încolo în teatrul clădit pe locul din fața restaurației de pe promenada de jos.

Caro, singurul câne Pudel, care există în lume, se scie cânta pe piano, împreună cu alți 20 soți, animale frumoșe, vor executa diferite arte, astfel că vizitatorii îi vor admira în grad mare. **CARO**, singur în lume, între alte piese va cânta la piano „Ultima rosă”, din opera „Martha și Choralul”. — Ceialalți câni sunt în stare să scrie și să socotească, ce a costat multă muncă și trudă până i-au învățat. — Deosebesc colorile, cunosc florile, se produc ca gimnasticii, jocă balet, și laolaltă esecută un potpouri grandios.

Imi iau voe a invita **On. public**, cu deosebire amatorii de câni, la aceste producțiuni interesante.

Prețurile: Stal I. 60 cr. Local I, 40 cr. Local II. 30 cr Local III. 15 cr. Militarii fără charge și studenți plătesc prețul jumătate.

Producțiunile vor fi: cea dintâi la 4 ore după amăzi, a doua și a treia la 6 și 8 ore sêra.

Duminea și în serbători se vor da producții la fie-care oră, începând dela 3 p. m. până la 9 ore sêra.

720 4--5.

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrierei administratiunii. în cazul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”

S'au perdut doi câni de vênă-tóre (copoi) rassa francesă, de coloroa pèrului brun, pătat și pestriț. Ei au urechi extra-ordinar de lungi. Recompensa fl. 10 dovéditorului.

Administrația Moșiei Regale.

Azuga. (România). 2-3

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

*Compturi, Adrese,
Circulars, Scrisori.*

Coverte, în tolä mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE și DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU**, Brașov.

A V I S!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potú face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc oa espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”